

Et bedre, et lykkeligere, sterkere samfund

Taler
Alfred Eriksen

Dato
14 juni 1907

Sted
Stortinget

Omstendigheter
Debatt om stemmerett for kvinner (7)

- 1 Der var en repræsentant, som for en tid siden anmodede et af regeringens medlemmer om at meddele ham sin erfaring paa det kvindelige omraade. Han fik intet svar, formodentlig fandt vedkommende statsraad at opfordringen var indiskret. Hr. Malm har uopfordret meddelt os sin erfaring paa det kvindelige
- 5 omraade; og efter at have hørt disse erfaringer, kan jeg fuldt ud forstaa og fuldt ud føle med ham, naar han siger, at naar kvinderne hersker over os hjemme i egteskabet, saa vilde det ikke være at holde ud, om de atpaa ogsaa skulde have stemmeret. Jeg har den fuldeste medfølelse baade med ham og med andre, som har gjort lignende erfaringer. Men vi, som har gjort den slags erfaringer, vil heller
- 10 ikke nære den angst, som hr. Malm nærer for de tilstande, som vil indtræde, naar kvinder faar stemmeret. Hr. Malm har sat spørgsmaalet om kvindestemmeretten i uopløselig forbindelse med kvindesagsbevægelsen i det hele, navnlig kvindesagsbevægelsen saaledes som den hidtil fortrinsvis er fremtraadt hos overklassens kvinder. Jeg vil her have udtalt, at man behøver ikke paa
- 15 nogensomhelst maade helt at se med sympati paa alle de sider, som kvindesagsbevægelsen, naar den drives af overklassens kvinder, giver sig udtryk i. Der er i kvindesagsbevægelsen, som den drives navnlig fra overklassens kvinder, en bestræbelse for at trænge sig ind paa virksomheder og arbejder, som hidtil har været underlagt manden, og kanske ogsaa bestræbelser, som vil føre til, at man
- 20 maa frygte muligheden af, at de eiendommeligheder, som præger de to forskellige køn, vil kunne komme til at udviskes. Men er man kommet saa langt, at man er enig i, at det ikke kan nytte, og at der heller ikke bør blive spørgsmaal om at sætte kunstige skranker for den side af kvindesagsbevægelsen, selv om man ikke har fuld sympati for den, saa maa allerede det være
- 25 tilstrækkelig til, at man indser nødvendigheden af nu at gaa til kvindestemmereten. Vort samfund har mer og mer brudt ned alle de kunstige skranker, som satte hindringer i veien for kvindenes indtræden paa forskellige

30 omraader. Vi har kvinder, som er embedsmænd, og vi har kvinder paa de mest
forskjellige omraader, og da siger det sig selv, at naar man verken vil eller kan paa
kunstig maade ved vold søge at skrue udviklingen tilbage her, saa er
kvindestemmereten en logisk følge af de samfundsforhold, som allerede er
indtraadt. Har vi kvinder som sidder som embedsmænd, saa kan det heller ikke i
35 længden gaa an at negte disse eller andre kvinder deltagelse i samfundslivets
opgaver. Men selv om man hører til dem, som ønsker, at de sider af
kvindesagsbevægelsen, som jeg her særskilt har nævnt, ikke i længden maa vinde
tilslutning, fordi de ser sociale vanskeligheder, som det vil medføre - selv hos
dem behøver der ikke at være nogen angst for at give kvinderne stemmeret; thi
spørsmålet om kvindernes stemmeret har intet i og for sig med disse sider af
40 kvindesagen at gjøre.

Hr. Malm talte om staten, som om den var et væsen for sig selv, som om den var
noget, som kunde tænkes abstrakt, staaende udenfor de mange enkelte, der
udgjør medlemmerne af samfundet. Det er jo virkelig saa, at nutildags har man
45 forstaaelsen af, at staten som abstrakt begreb eksisterer ikke. Staten, samfundet
er intet andet end summen af alle samfundets medlemmer, og staten har ingen
berettiget interesse uden den at fremme de enkelte medlemmers vel og sørge at
skaffe de bedste vilkaar for deres liv og tilværelse.

50

For mig staar det saa, at spørsmålet om, hvorvidt kvinderne skal kaldes til
deltagelse i samfundslivets forskjellige gjøremaal, skal faa ret og adgang til at øve
sin indflydelse der, det intet har at gjøre med spørsmålet om, hvorvidt man
55 ønsker, at kvinderne skal blive som mænd, og at kvinderne skal overtage
mændernes arbeide. Selv om vi, der er socialdemokrater, er forvisset om, at den
konkurrence med alle dens sørgelige følger, som kvinderne hidtil har drevet for
at trænge sig ind paa mandens arbeider, ikke i længden vil lykkes, saa er der dog
den fuldeste grund til at sige, at enhver, som er medlem af samfundet, og som
60 har de betingelser, der trænges for at eie almeninteresse, bør ogsaa uden hensyn
til køn have ret til at øve indflydelse paa samfundets anliggender. Og netop
dersom vi tror paa, at der er visse eiendommeligheder, som præger de to
forskjellige køn, saa maa det ogsaa være ønskelig, at de eiendommeligheder i
tænkemaade og følelsesliv, som er særegne for kvinderne, ogsaa maa kunde
65 komme til at gjøre sig gjældende i vort samfundsliv; jeg er overbevist om, at
naaar den eiendommelige tænkemaade og det eiendommelige følelsesliv, som

70 hører kvinderne til, faar leilighed til at gjøre sin indflydelse gjældende i vort
samfundsliv, saa vil det ikke føre til, at man faar et daarligere, et svagere, et
styggere samfund, men det vil føre til, at man faar et bedre, et lykkeligere,
rettferdigere og sterkere samfund.

Kilde

Storthingstidende 1906-07, s.3543-3544.

75

Emner

Innlegg i Stortinget, Kvinner, Kvinnesak, Likestilling, Stemmerett

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/et-bedre-et-lykkeligere-sterkere-samfund>

80

85

90

95

100

105